

REGULI UNIFORME din 9 mai 1980

privind Contractul de Transport Internațional Feroviar al Mărfurilor (CIM)*)

EMITENT • ORGANIZAȚIA INTERGUVERNAMENTALĂ PENTRU TRANSPORTURILE
INTERNAȚIONALE FERUVIARE

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 538 bis din 1 septembrie 2001

Data intrării în vigoare 01-09-2001

Prezenta formă este valabilă începând cu data de 01-09-2001 până la data de 24-08-2021

*) Textul are conținutul prezentat în [Protocolul](#) de modificare din 3 iunie 1999.

Titlul I Prevederi generale

Articolul 1

Domeniu de aplicare

§ 1 Prezentele Reguli uniforme se aplică oricărui contract de transport feroviar de mărfuri cu titlu oneros, dacă locul de luare în primire a mărfii și locul prevăzut pentru livrare sunt situate în două state membre diferite. Acestea se aplică indiferent de sediul și naționalitatea părților la contractul de transport.

§ 2 Prezentele Reguli uniforme se aplică, de asemenea, contractelor de transport feroviar de mărfuri cu titlu oneros, dacă locul de luare în primire a mărfii și locul prevăzut pentru livrare sunt situate în două state diferite din care cel puțin unul este stat membru și dacă părțile la contract convin ca contractul este supus acestor Reguli uniforme.

§ 3 Atunci când un transport internațional care face obiectul unui contract unic include, în completarea unui transport transfrontalier feroviar, un transport rutier sau pe cai navigabile interioare în trafic intern al unui stat membru, se aplică prezentele Reguli uniforme.

§ 4 Atunci când un transport internațional care face obiectul unui contract unic include, în completare la transport feroviar, un transport maritim sau un transport transfrontalier pe cai navigabile interioare, prezentele Reguli uniforme se aplică dacă transportul maritim sau transportul pe căile navigabile interioare este efectuat pe liniile înscrise în lista liniilor prevăzute la [Articolul 24 § 1 din Convenție](#).

§ 5 Prezentele Reguli uniforme nu se aplică transporturilor efectuate între stații situate pe teritoriul unor state limitrofe, atunci când infrastructura acestor stații este gestionată de unul sau mai mulți gestionari de infrastructura care aparțin unuia și aceluiași dintre aceste state.

§ 6 Fiecare stat, Parte a unei convenții privind transportul internațional feroviar direct de mărfuri și de natura comparabilă cu prezentele Reguli uniforme, poate, atunci când adresează o cerere de aderare la Convenție, să declare că nu va aplica aceste Reguli uniforme decât transporturilor efectuate pe o parte a infrastructurii feroviare situată pe teritoriul său. Aceasta parte a infrastructurii feroviare trebuie să fie definită precis și să fie legată la infrastructura feroviara a unui stat membru. Atunci când un stat a făcut declarația sus-menționată, aceste Reguli uniforme nu se aplică decât cu condiția:

a) ca locul de preluare a mărfii sau locul de livrare precum și itinerarul prevăzut în contractul de transport să fie situate pe infrastructura desemnată sau

b) ca infrastructura desemnată să lege infrastructura a două state membre și ca ea să fi fost prevăzută în contractul de transport ca itinerar pentru un transport de tranzit.

§ 7 Statul care a făcut o declarație în conformitate cu § 6, poate să renunțe la ea în orice moment prin informarea depozitarului. Aceasta renunțare are efect la o lună de la data la care depozitarul a făcut-o cunoscută statelor membre. Declarația devine fără efect atunci când convenția vizată la [§ 6](#), prima frază, încetează de a mai fi în vigoare pentru acest stat.

Articolul 2

Prescripții de drept public

Transporturile cărora li se aplică prezentele Reguli uniforme rămân supuse prescripțiilor de drept public, îndeosebi prescripțiilor referitoare la transportul de mărfuri periculoase, precum și prescripțiilor de drept vamal și acelor referitoare la protecția animalelor.

Articolul 3

Definiții

Pentru scopurile prezentelor Reguli uniforme, termenul:

- a) "transportator" înseamnă transportatorul contractual, cu care expeditorul a încheiat contractul de transport în baza acestor Reguli uniforme, sau un transportator care îi urmează și care este răspunzător pe baza acestui contract;
- b) "transportator substituit" înseamnă un transportator care nu a încheiat contractul de transport cu expeditorul, dar căruia transportatorul vizat la [litera a\)](#) i-a încredințat, în totalitate sau în parte, executarea transportului feroviar;
- c) "Condiții generale de transport" înseamnă condițiile transportatorului sub forma de condiții generale sau de tarife legal în vigoare în fiecare stat membru și care au devenit, prin încheierea contractului de transport, parte integrantă a acestuia;
- d) "unitate de transport intermodal" înseamnă containerele, cutiile mobile, semiremorcile sau alte unități de încărcare similare, utilizate în transportul intermodal.

Articolul 4

Derogări

§ 1 Statele membre pot să încheie acorduri care prevăd derogări de la prezentele Reguli uniforme pentru transporturile efectuate exclusiv între două stații situate de o parte și de alta a frontierei, atunci când nu există o altă stație între ele.

§ 2 Pentru transporturile efectuate între două state membre, care tranzitează printr-un stat nemembru, statele implicate pot să încheie acorduri care derogă de la prezentele Reguli uniforme.

§ 3 Acordurile menționate la [§§ 1 și 2](#) precum și intrarea lor în vigoare sunt comunicate Organizației Interguvernamentale pentru Transporturile Internaționale Feroviare. Secretarul general al Organizației informează despre aceasta statele membre și operatorii interesați.

Articolul 5

Drept imperativ

În lipsa unei clauze contrare în prezentele Reguli uniforme, este nulă și neavenită orice stipulare care în mod direct sau indirect, ar deroga de la aceste Reguli uniforme. Nulitatea unor astfel de stipulari nu atrage nulitatea celorlalte prevederi ale contractului de transport. Cu toate acestea, un transportator își poate asuma o răspundere și obligații mai grele decât cele care sunt prevăzute de prezentele Reguli uniforme.

Titlul II

Încheierea și executarea contractului de transport

Articolul 6

Contractul de transport

§ 1 Prin contractul de transport, transportatorul se angajează să transporte marfa cu titlu oneros la locul de destinație și să o predea destinatarului.

§ 2 Contractul de transport trebuie să fie constatat printr-o scrisoare de trasura potrivit unui model uniform. Totuși, lipsa, inexactitatea sau pierderea scrisorii de trasura nu afectează nici existența nici valabilitatea contractului care rămâne supus prezentelor Reguli uniforme.

§ 3 Scrisoarea de trasura este semnată de expeditor și de transportator. Semnatura poate fi înlocuită printr-o ștampilă, o indicație a mașinii contabile sau prin orice altă modalitate adecvată.

§ 4 Transportatorul trebuie să certifice pe duplicatul scrisorii de trasura, în mod adecvat, luarea în primire a mărfii și trebuie să remită duplicatul expeditorului.

§ 5 Scrisoarea de trasura nu are valoarea unui conșosament.

§ 6 Pentru fiecare expediție trebuie întocmită o scrisoare de trasura. Dacă nu există o convenție contrară între expeditor și transportator, una și aceeași scrisoare de trasura se poate referi numai la încărcătura unui singur vagon.

§ 7 În cazul unui transport care circulă pe teritoriul vamal al Comunității Europene sau pe teritoriul pe care este aplicată procedura de tranzit comun, fiecare expediție trebuie să fie însoțită de o scrisoare de trasura care să corespundă cerințelor [Articolului 7](#).

§ 8 Asociațiile internaționale ale transportatorilor întocmesc modelele uniforme de scrisoare de trasura de acord cu asociațiile internaționale ale clienților și cu organismele competente în materie vamală din statele membre, precum și cu orice organizație interguvernamentală de integrare economică regională care are competența pentru propria sa legislație vamală.

§ 9 Scrisoarea de trasura, inclusiv duplicatul sau, poate fi întocmită sub forma de înregistrare electronică a datelor, care pot fi transformate în semne de scriere lizibile. Procedeele folosite pentru înregistrarea și tratarea datelor trebuie să fie echivalente din punct de vedere funcțional, îndeosebi în ceea ce privește forța probatorie a scrisorii de trasura reprezentată de aceste date.

Articolul 7

Conținutul scrisorii de trasura

§ 1 Scrisoarea de trasura trebuie să conțină următoarele indicații:

- a) locul și data întocmirii sale;
- b) numele și adresa expeditorului;
- c) numele și adresa transportatorului care a încheiat contractul de transport;
- d) numele și adresa celui căruia îi este efectiv remisă marfa, dacă acesta nu este transportatorul vizat la [litera c\)](#);
- e) locul și data luării în primire a mărfii;
- f) locul de livrare;
- g) numele și adresa destinatarului;
- h) denumirea naturii mărfii și a modului de ambalare, și, pentru mărfurile periculoase, denumirea prevăzută de Regulamentul privind Transportul Internațional Feroviar al Mărfurilor Periculoase (RID);
- i) câtimea coletelor și însemnele și numerele specifice necesare identificării expeditiilor de coletărie;
- j) numărul vagonului, în cazul transportului în vagoane complete;
- k) numărul vehiculului feroviar care rulează pe roți proprii, dacă este predat la transport ca marfa;
- l) în plus, în cazul unităților de transport intermodal, categoria, numărul sau alte caracteristici necesare identificării lor;
- m) masa brută a mărfii sau cantitatea mărfii exprimată sub alte forme;
- n) enumerarea detaliată a documentelor cerute de vami sau de alte autorități administrative, anexate la scrisoarea de trasura sau ținute la dispoziția transportatorului, la o autoritate legal desemnată sau la un organ desemnat în contract;
- o) tarifele aferente transportului (prețul de transport, tarifele accesorii, tarifele vamale și alte tarife survenite din momentul încheierii contractului de transport până la livrare), în măsura în care ele trebuie să fie plătite de către destinatar sau orice alta indicație ca tarifele sunt datorate de către destinatar;
- p) indicația ca transportul este supus, în pofida oricărei clauze contrarii, prezentelor Reguli uniforme.

§ 2 Dacă este cazul, scrisoarea de trasura trebuie să conțină, în plus, următoarele indicații:

- a) în caz de transport care se efectuează de transportatori succesivi, transportatorul care trebuie să livreze marfa, atunci când acesta și-a dat consimțământul la înscrierea în scrisoarea de trasura;
- b) tarifele pe care expeditorul le ia în sarcina sa;
- c) suma rambursului de perceput la livrarea mărfii;
- d) valoarea declarată a mărfii și suma reprezentând interesul special la livrare;
- e) termenul convenit în care trebuie efectuat transportul;
- f) itinerarul convenit;
- g) o listă a documentelor care nu sunt menționate la [§ 1, litera n\)](#) remise transportatorului;
- h) mențiunile expeditorului privind câtimea și descrierea sigiliilor pe care le-a aplicat pe vagon.

§ 3 Părțile la contractul de transport pot înscrie în scrisoarea de trasura orice alta mențiune pe care o considera utilă.

Articolul 8

Răspunderea pentru mențiunile înscrise în scrisoarea de trasura

§ 1 Expeditorul răspunde pentru toate cheltuielile și pagubele suportate de transportator din cauza:

- a) înscrierii de către expeditor în scrisoarea de trasura, a unor mențiuni incorecte, inexacte, incomplete sau înscrise în altă parte decât în locul rezervat fiecăreia dintre ele, sau
- b) a omiterii de către expeditor a unor mențiuni prevăzute de RID.

§ 2 Dacă, la cererea expeditorului, transportatorul înscrie mențiuni în scrisoarea de trasura, se considera, până la proba contrară, ca el a acționat în contul expeditorului.

§ 3 Dacă scrisoarea de trasura nu conține mențiunile prevăzute la [Articolul 7 § 1, litera p\)](#), transportatorul este răspunzător pentru orice cheltuieli și pagube suportate de cel în drept din cauza acestei omisiuni.

Articolul 9

Mărfuri periculoase

Atunci când expeditorul a omis mențiunile prevăzute de RID, transportatorul poate, în orice moment, potrivit împrejurărilor, să descarce sau să distrugă marfa sau să o facă inofensivă, fără ca aceasta să constituie un motiv de despăgubire, cu excepția cazului când el a avut cunoștința de caracterul periculos al mărfii la luarea sa în primire.

Articolul 10

Plata tarifelor

§ 1 Dacă nu există o convenție contrară între expeditor și transportator, tarifele (prețurile de transport, tarifele accesorii, tarifele vamale și alte tarife survenite din momentul încheierii contractului de transport până la livrare) sunt plătite de către expeditor.

§ 2 Atunci când, în baza unei convenții între expeditor și transportator, tarifele sunt puse în sarcina destinatarului și când destinatarul nu a retras scrisoarea de trasura, nici nu și-a valorificat drepturile în conformitate cu [Articolul 17 § 3](#), nici nu a modificat contractul de transport în conformitate cu [Articolul 18](#), expeditorul rămâne obligat la plata tarifelor.

Articolul 11

Verificarea

§ 1 Transportatorul are dreptul să verifice, în orice moment, dacă au fost respectate condițiile de transport și dacă expediția corespunde cu mențiunile înscrise în scrisoarea de trasura de către expeditor. Atunci când verificarea se referă la conținutul expediției, aceasta se face, pe cât posibil în prezenta celui în drept. În cazul în care acest lucru nu este posibil, transportatorul apelează la doi martori independenți, în lipsa altor prevederi în legile și prescripțiile statului în care are loc verificarea.

§ 2 Dacă expediția nu corespunde cu mențiunile făcute în scrisoarea de trasura, sau dacă prevederile referitoare la transportul de mărfuri admise în anumite condiții nu au fost respectate, rezultatul verificării trebuie menționat pe fila scrisorii de trasura care însoțește marfa și, dacă transportatorul încă mai deține duplicatul scrisorii de trasura și pe acesta. În acest caz, cheltuielile ocazionate de verificare grevează marfa, dacă ele nu au fost plătite imediat.

§ 3 Atunci când expeditorul efectuează încărcarea, el are dreptul să ceară verificarea de către transportator a stării mărfii și a ambalajului sau, precum și a exactității mențiunilor din scrisoarea de trasura privind câtimea coletelor, marcajele și numerele lor, precum și masa brută sau cantitatea indicată în alt mod. Transportatorul nu este obligat să procedeze la verificare decât dacă are mijloacele adecvate pentru a o face. Transportatorul poate reclama plata cheltuielilor de verificare. Rezultatul verificărilor este consemnat în scrisoarea de trasura.

Articolul 12

Forța probatorie a scrisorii de trasura

§ 1 Scrisoarea de trasura face dovada, până la proba contrară, a încheierii și a condițiilor contractului de transport și a luării în primire a mărfii de către transportator.

§ 2 Atunci când transportatorul a efectuat încărcarea, scrisoarea de trasura face dovada, până la proba contrară, a stării mărfii și a ambalajului sau indicată în scrisoarea de trasura sau, în lipsa unor astfel de mențiuni, a aparentei stări bune în momentul luării în primire de către transportator și a exactității enunțurilor scrisorii de trasura cu privire la câtimea coletelor, mărcile lor și numerele lor, precum și la masa brută sau la cantitatea indicată în alt mod.

§ 3 Atunci când expeditorul a efectuat încărcarea, scrisoarea de trasura face dovada, până la proba contrară, a stării mărfii și a ambalajului sau indicată în scrisoarea de trasura sau, în lipsa unor astfel de mențiuni, a aparentei stări bune și a exactității mențiunilor enunțate la [§ 2](#) numai în cazul în care transportatorul le-a verificat și a înscris în scrisoarea de trasura rezultatul corespunzător acestei verificări.

§ 4 Totuși, scrisoarea de trasura nu este o dovadă în cazul în care ea conține o rezervă motivată. O rezerva poate fi motivată îndeosebi prin faptul că transportatorul nu are mijloace adecvate pentru a verifica dacă expediția corespunde mențiunilor înscrise în scrisoarea de trasura.

Articolul 13

Încărcarea și descărcarea mărfii

§ 1 Expeditorul și transportatorul convin cui îi incumba încărcarea și descărcarea mărfii. În lipsa unei astfel de convenții, încărcarea și descărcarea îi incumba transportatorului pentru colete, în timp ce pentru vagoanele complete, încărcarea îi incumba expeditorului și descărcarea după livrare, destinatarului.

§ 2 Expeditorul este răspunzător pentru toate consecințele unei încărcări defectuoase efectuată de el și trebuie, în special, să repare paguba suferită din aceasta cauza de către transportator. Dovada încărcării defectuoase îi incumba transportatorului.

Articolul 14

Ambalajul

Expeditorul este răspunzător față de transportator pentru toate pagubele și cheltuielile care ar avea la origine lipsa sau defectuoșitatea ambalajului mărfii, cu excepția cazului în care defectuoșitatea, fiind aparentă sau cunoscută de transportator în momentul luării în primire, transportatorul nu a făcut rezerve asupra acesteia.

Articolul 15

Îndeplinirea formalităților administrative

§ 1 În vederea îndeplinirii formalităților cerute de vami sau de alte autorități administrative, care trebuie îndeplinite înaintea livrării mărfii, expeditorul trebuie să anexeze la scrisoarea de trasura sau să pună la dispoziția transportatorului documentele necesare și să-i furnizeze toate informațiile dorite.

§ 2 Transportatorul nu este obligat sa verifice dacă aceste documente și informații sunt exacte sau suficiente. Expeditorul este răspunzător față de transportator pentru toate pagubele care ar putea rezulta din lipsa, insuficiența sau inexactitatea acestor documente și informații, cu excepția cazului în care vina revine transportatorului.

§ 3 Transportatorul este răspunzător pentru consecințele pierderii sau utilizării incorecte a documentelor menționate în scrisoarea de trasura și care o însoțesc sau care îi sunt înmânate, cu excepția cazului când pierderea sau paguba ocazionată de utilizarea incorectă a documentelor a fost cauzată de împrejurări pe care transportatorul nu putea să le evite și ale căror consecințe nu le putea preîntâmpina. Totuși, eventuala despăgubire nu o poate depăși pe cea prevăzută în cazul pierderii mărfii.

§ 4 Expeditorul, printr-o mențiune înscrisă în scrisoarea de trasura, sau destinatarul care da o dispoziție în conformitate cu [Articolul 18 § 3](#), poate cere:

- a) sa asiste el însuși la îndeplinirea formalităților cerute de vami sau de alte autorități administrative, sau să fie reprezentat de un mandatar, pentru a furniza toate informațiile sau a formula toate observațiile utile;
- b) sa îndeplinească el însuși formalitățile cerute de vami sau de alte autorități administrative, sau sa încredințeze unui mandatar îndeplinirea lor, în măsura în care legile și prescripțiile statului în care acestea trebuie efectuate o permit;
- c) sa procedeze la plata tarifelor vamale și a altor tarife, în cazul în care el însuși sau mandatarul sau asista la îndeplinirea formalităților cerute de vami sau de alte autorități administrative, sau le îndeplinește, în măsura în care legile și prescripțiile statului în care se efectuează o permit.

În aceste cazuri, nici expeditorul, nici destinatarul care are dreptul de a dispune, nici mandatarul lor nu pot intra în posesia mărfii.

§ 5 Dacă, pentru îndeplinirea formalităților cerute de vami sau de alte autorități administrative, expeditorul a desemnat un alt loc în care prescripțiile în vigoare nu permit să fie îndeplinite, sau dacă el a indicat pentru aceste formalități orice alt mod de a proceda care nu poate fi executat, transportatorul operează în modul pe care îl considera cel mai favorabil intereselor persoanei în drept și comunică expeditorului măsurile luate.

§ 6 Dacă expeditorul a luat asupra sa plata tarifelor vamale, transportatorul poate îndeplini formalitățile vamale la alegere, fie în parcurs, fie la locul de destinație.

§ 7 Totuși, transportatorul poate proceda în conformitate cu [§ 5](#) dacă destinatarul nu a retras scrisoarea de trasura în termenul prevăzut de prescripțiile în vigoare la locul de destinație.

§ 8 Expeditorul trebuie să se conformeze prescripțiilor vamale sau ale altor autorități administrative cu privire la ambalarea și protejarea cu prelate a mărfurilor. Dacă expeditorul nu a ambalat sau nu a protejat cu prelate mărfurile conform acestor prescripții, transportatorul poate să facă el însuși aceasta; cheltuielile care rezultă de aici grevează marfa.

Articolul 16

Termene de livrare

§ 1 Expeditorul și transportatorul convin asupra termenului de livrare. În lipsa unei convenții, acest termen nu poate depăși pe cea care rezultă din aplicarea [§§ 2 până la 4](#).

§ 2 Sub rezerva [§§ 3 și 4](#), termenele maxime de livrare sunt următoarele:

- a) pentru vagoane complete:
 - termenul de expediere
 - termenul de transport, în fracțiuni indivizibile de 400 km
- b) pentru coletărie:
 - termenul de expediere
 - termenul de transport, în fracțiuni indivizibile de 200 km.

Distanțele se raportează la itinerarul convenit, în lipsa acestuia, la itinerarul cel mai scurt posibil.

§ 3 Transportatorul poate stabili termene suplimentare de o durată determinată în cazurile următoare:

- a) expedițiile sunt transportate pe:
 - linii al căror ecartament este diferit,
 - mare sau cai navigabile interioare,
 - o sosea dacă nu exista legătură feroviara;
- b) circumstanțe extraordinare de natura sa determine o dezvoltare anormală a traficului sau dificultăți anormale pentru exploatare.

Durata termenelor suplimentare trebuie să figureze în Condițiile generale de transport.

§ 4 Termenul de livrare începe să curgă după luarea în primire a mărfii; el este prelungit cu durata staționării intervenite fără vina imputabilă transportatorului. Termenul de livrare este suspendat în zilele de duminică și de sărbători legale.

Articolul 17

Livrarea

§ 1 Transportatorul trebuie să remită scrisoarea de trasura și să livreze marfa destinatarului la locul de livrare prevăzut, contra descărcării și plății creanțelor care rezultă din contractul de transport.

§ 2 Sunt asimilate livrării destinatarului, atunci când sunt efectuate în conformitate cu prescripțiile în vigoare la locul de livrare:

- a) remiterea mărfii autorităților vamale sau concesiunea în localurile lor de expediție sau în antrepozitele lor, când acestea nu se găsesc sub paza transportatorului;
- b) antrepoziterea mărfii la transportator sau depozitarea sa la un comisionar-expeditor sau într-un antrepozit public.

§ 3 După sosirea mărfii la locul de livrare, destinatarul poate cere transportatorului să-i remită scrisoarea de trasura și să-i livreze marfa. Dacă pierderea mărfii este constatată sau dacă marfa nu a sosit la expirarea termenului prevăzut la [Articolul 29 § 1](#), destinatarul poate valorifica, în nume propriu, împotriva transportatorului, drepturile care rezultă pentru el din contractul de transport.

§ 4 Cel în drept poate refuza acceptarea mărfii, chiar după primirea scrisorii de trasura și achitarea creanțelor rezultând din contractul de transport, atât timp cât nu s-a procedat la verificările pe care le-a cerut în vederea constatării unei pagube invocate.

§ 5 Pentru surplus, livrarea mărfii este efectuată în conformitate cu prescripțiile în vigoare la locul livrării.

§ 6 Dacă marfa a fost livrată fără încasarea prealabilă a unui ramburs care grevează marfa, transportatorul este obligat să-l despăgubească pe expeditor la concurența sumei rambursului, fără a aduce atingere dreptului sau de regres împotriva destinatarului.

Articolul 18

Dreptul de a dispune de marfa

§ 1 Expeditorul are dreptul să dispună de marfa și să modifice prin dispoziții ulterioare contractul de transport, îndeosebi, el poate cere transportatorului:

- a) să oprească transportul mărfii;
- b) să amâne livrarea mărfii;
- c) să livreze marfa la un destinatar diferit de cel înscris în scrisoarea de trasura;
- d) să livreze marfa într-un alt loc decât cel înscris în scrisoarea de trasura.

§ 2 Dreptul expeditorului, chiar în posesia duplicatului scrisorii de trasura, de a modifica contractul de transport se stinge în cazurile în care destinatarul:

- a) a retras scrisoarea de trasura;
- b) a acceptat marfa;
- c) și-a valorificat drepturile în conformitate cu [Articolul 17 § 3](#);
- d) este autorizat, în conformitate cu [§ 3](#), să dea dispoziții; începând din acest moment, transportatorul trebuie să se conformeze dispozițiilor și instrucțiunilor destinatarului.

§ 3 Dreptul de a modifica contractul de transport aparține destinatarului din momentul întocmirii scrisorii de trasura, dacă pe aceasta nu este făcută de către expeditor o mențiune contrară.

§ 4 Dreptul destinatarului de a modifica contractul de transport se stinge în cazul în care:

- a) a retras scrisoarea de trasura;
- b) a acceptat marfa;
- c) și-a valorificat drepturile în conformitate cu [Articolul 17 § 3](#);
- d) a prescris în conformitate cu [§ 5](#), să se livreze marfa unui terț și acesta și-a valorificat drepturile în conformitate cu [Articolul 17 § 3](#).

§ 5 Dacă destinatarul a prescris să se livreze marfa unui terț, acesta nu este autorizat să modifice contractul de transport.

Articolul 19

Exercitarea dreptului de a dispune

§ 1 Atunci când expeditorul sau, în cazul [Articolului 18 § 3](#), destinatarul dorește să modifice, prin dispoziții ulterioare, contractul de transport, acesta trebuie să prezinte transportatorului duplicatul scrisorii de trasura pe care trebuie să fie înscrise modificările.

§ 2 Expeditorul sau, în cazul [Articolului 18 § 3](#), destinatarul trebuie să-l despăgubească pe transportator pentru cheltuielile și prejudiciile pe care le produce executarea modificărilor ulterioare.

§ 3 Executarea modificărilor ulterioare trebuie să fie posibilă, licită și rațional exigibilă, în momentul în care dispozițiile parvin celui care trebuie să le execute și ea nu trebuie, mai ales, nici să împiedice exploatarea normală a întreprinderii transportatorului, nici să aducă prejudicii expeditorilor sau destinatarilor altor expediții.

§ 4 Modificările ulterioare nu trebuie să aibă ca efect divizarea expediției.

§ 5 Atunci când, în temeiul condițiilor prevăzute la [§ 3](#), transportatorul nu poate executa dispozițiile pe care le primește, el trebuie să anunțe imediat despre aceasta pe cel de la care au provenit dispozițiile.

§ 6 În caz de culpa a transportatorului, acesta este răspunzător pentru consecințele neexecutării sau executării defectuoase a unei modificări ulterioare. Totuși, eventuala despăgubire nu o poate depăși pe cea prevăzută în caz de pierdere a mărfii.

§ 7 Transportatorul care da curs modificărilor ulterioare cerute de expeditor, fără să ceară prezentarea duplicatului scrisorii de trasura, este răspunzător față de destinatar pentru paguba care rezultă de aici, dacă duplicatul scrisorii de trasura i-a fost transmis acestuia din urma. Totuși, eventuala despăgubire nu trebuie să o depășească pe cea prevăzută în caz de pierdere a mărfii.

Articolul 20

Împiedicări la transport

§ 1 În caz de împiedicare la transport, transportatorul decide dacă este preferabil să transporte din oficiu marfa modificându-i itinerarul, sau dacă este mai convenabil în interesul persoanei în drept să-i ceară instrucțiuni, furnizându-i acestuia toate informațiile utile de care dispune.

§ 2 Dacă nu este posibilă continuarea transportului, transportatorul cere instrucțiuni celui care are dreptul să dispună de marfa. Dacă transportatorul nu poate obține instrucțiuni în timp util, el trebuie să ia măsurile pe care le consideră cele mai favorabile intereselor celui care are dreptul să dispună de marfă.

Articolul 21

Împiedicări la livrare

§ 1 În caz de împiedicare la livrare, transportatorul trebuie să-l prevină fără întârziere pe expeditor și să îi ceară instrucțiuni, cu excepția cazului în care, printr-o mențiune în scrisoarea de trasura, expeditorul a cerut ca marfa să-i fie returnată din oficiu dacă survine o împiedicare la livrare.

§ 2 Când împiedicarea la livrare încetează înaintea sosirii instrucțiunilor expeditorului, marfa este livrată destinatarului. Expeditorul trebuie informat fără întârziere despre aceasta.

§ 3 În caz de refuz al mărfii de către destinatar, expeditorul are dreptul să dea instrucțiuni, chiar dacă nu poate prezenta duplicatul scrisorii de trasura.

§ 4 Când împiedicarea la livrare intervine după ce destinatarul a modificat contractul de transport în conformitate cu [Articolul 18 §§ 3 până la 5](#), transportatorul trebuie să-l informeze pe acest destinatar.

Articolul 22

Consecințele împiedicarilor la transport și la livrare

§ 1 Transportatorul are dreptul la rambursarea cheltuielilor care îi sunt cauzate de:

- a) cererea sa de instrucțiuni,
- b) executarea instrucțiunilor primite,
- c) faptul că instrucțiunile cerute nu îi parvin sau nu îi parvin la timp,
- d) faptul că el a luat o decizie conformă cu [Articolul 20 § 1](#), fără să fi cerut instrucțiuni, dacă aceste cheltuieli nu sunt consecința greselii sale. Îndeosebi el poate percepe prețul de transport aplicabil pe itinerarul respectiv și dispune asupra termenelor care corespund acestuia din urma.

§ 2 În cazurile prevăzute la [Articolul 20 § 2](#) și la [Articolul 21 § 1](#), transportatorul poate descarca imediat marfa pe cheltuiala persoanei în drept; după descărcare, transportul este considerat încheiat. Transportatorul își asumă atunci paza mărfii în contul persoanei în drept. El poate, totuși, încredința marfa unui terț și atunci nu mai este răspunzător decât pentru alegerea judicioasă a acestui terț. Marfa rămâne grevata de creanțele care rezultă din contractul de transport și de orice alte cheltuieli.

§ 3 Transportatorul poate proceda la vânzarea mărfii, fără a aștepta instrucțiunile persoanei în drept, când natura perisabilă sau starea mărfii o justifică sau când cheltuielile cu paza sunt disproporționate în raport cu valoarea mărfii. În celelalte cazuri el poate, de asemenea, proceda la vânzare dacă, într-un interval de timp rezonabil, nu a primit de la persoana în drept instrucțiuni contrare a căror executare poate fi cerută în mod echitabil.

§ 4 Dacă marfa a fost vândută, produsul vânzării, după scăderea cheltuielilor care grevează marfa, trebuie pus la dispoziția persoanei în drept. Dacă produsul este inferior acestor cheltuieli expeditorul trebuie să plătească diferența.

§ 5 Procedura în caz de vânzare este stabilită de legile și prescripțiile în vigoare la locul unde se găsește marfa, sau de uzanțele acestui loc.

§ 6 Dacă, în caz de împiedicare la transport sau la livrare, expeditorul nu da instrucțiuni în timp util și dacă împiedicarea la transport sau la livrare nu poate fi suprimată în conformitate cu [§§ 2 și 3](#), transportatorul poate înapoia marfa expeditorului sau, dacă se justifică, să o distrugă, pe cheltuiala acestuia din urma.

Titlul III Răspunderea

Articolul 23

Bazele răspunderii

§ 1 Transportatorul este răspunzător pentru paguba care rezultă din pierderea totală sau parțială și din avarierea mărfii, survenite din momentul luării în primire a mărfii până la livrare, precum și pentru paguba care rezultă din depășirea termenului de livrare, oricare ar fi infrastructura feroviara utilizată.

§ 2 Transportatorul este descărcat de această răspundere în măsura în care pierderea, avaria sau depășirea termenului de livrare a avut drept cauză o greșeală a persoanei în drept, o dispoziție a acestuia care nu rezultă dintr-o greșeală a transportatorului, un viciu propriu al mărfii (deteriorare interioară, deșeu etc.) sau din împrejurări pe care transportatorul nu putea să le evite și ale căror consecințe nu putea să le preîntâmpine.

§ 3 Transportatorul este exonerat de această răspundere în măsura în care pierderea sau avaria rezultă din riscuri specifice inerente unuia sau mai multor fapte de mai jos:

- a) transport efectuat în vagon descoperit, în baza condițiilor generale de transport, sau când acesta a fost în mod expres convenit și înscris în scrisoarea de trasura; sub rezerva pagubelor care le-ar suferi ca urmare a influențelor atmosferice, nu sunt considerate ca fiind transportate în vagon descoperit, mărfurile transportate în unități de transport intermodal și în vehicule rutiere închise transportate pe vagoane; dacă, pentru transportul mărfurilor în vagoane descoperite, expeditorul utilizează prelate, transportatorul își asumă aceeași răspundere ca aceea care îi incumbă pentru transportul în vagoane descoperite fără prelate, chiar dacă este vorba de mărfuri care, în conformitate cu Condițiile generale de transport, nu sunt transportate în vagoane descoperite;
- b) lipsa sau defectuoșitatea ambalajului pentru mărfurile expuse prin natura lor la pierderi sau avarii, atunci când ele nu sunt ambalate sau sunt ambalate în mod necorespunzător;
- c) încărcarea mărfurilor de către expeditor sau descărcarea de către destinatar;
- d) natura anumitor mărfuri expuse din cauze inerente naturii lor la pierdere totală sau parțială sau la avarie, mai ales prin spargere, ruginire, deteriorare interioară și spontană, deshidratare, diminuare;
- e) desemnare sau numerotare incorectă, inexactă sau incompletă a coletelor;
- f) transport de animale vii;
- g) transport care, în baza prevederilor aplicabile sau a convențiilor între expeditor și transportator și indicate în scrisoarea de trasura, trebuie efectuat sub escorta, dacă pierderea sau avaria rezultă dintr-un risc pe care escorta avea ca scop să-l evite.

Articolul 24

Răspunderea în caz de transport al vehiculelor feroviare ca marfa

§ 1 În cazul transportului de vehicule feroviare care rulează pe roți proprii și care sunt predate la transport ca marfa, transportatorul răspunde pentru paguba care rezultă din pierderea sau din avaria vehiculului sau a pieselor sale, survenite începând de la luarea în primire până la livrare, precum și pentru paguba care rezultă din depășirea termenului de livrare, dacă nu dovedește ca paguba nu rezultă din vina sa.

§ 2 Transportatorul nu răspunde pentru paguba care rezultă din pierderea accesoriilor care nu sunt înscrise pe cele două părți ale vehiculului sau nu sunt menționate pe inventarul care îl însoțește.

Articolul 25

Sarcina probei

§ 1 Probarea faptului ca pierderea, avaria sau depășirea termenului de livrare a avut drept cauză una din faptele prevăzute la [Articolul 23 § 2](#) incumbă transportatorului.

§ 2 Atunci când transportatorul stabilește ca pierderea sau avaria a putut rezulta, dat fiind circumstanțele de fapt, dintr-unul sau mai multe din riscurile specifice prevăzute la [Articolul 23 § 3](#), există prezumția ca ea rezultă din acestea. Persoana în drept își păstrează totuși dreptul de a dovedi ca paguba nu a fost cauzată în totalitate sau în parte de unul din aceste riscuri.

§ 3 Prezumția potrivit [§ 2](#) nu este aplicabilă în cazul prevăzut la [Articolul 23 § 3, litera a\)](#) dacă este vorba de o pierdere de valoare neobisnuită sau de pierdere de colete.

Articolul 26

Transportatori succesivi

Când un transport care face obiectul unui contract de transport unic este efectuat de mai mulți transportatori succesivi, fiecare transportator, luând în sarcina marfa cu scrisoarea de trasura, participă la contractul de transport conform stipulațiilor din scrisoarea de trasura și își asumă obligațiile care decurg din acestea. În acest caz, fiecare transportator răspunde pentru executarea transportului pe parcursul total până la livrare.

Articolul 27

Transportator substituit

§ 1 Atunci când transportatorul a încredințat, în totalitate sau în parte, executarea transportului unui transportator substituit, care își exercită sau nu un drept ce îi revine prin contractul de transport, transportatorul rămâne, totuși, răspunzător pentru întregul transport.

§ 2 Toate prevederile prezentelor Reguli uniforme care stabilesc răspunderea transportatorului se aplică de asemenea răspunderii transportatorului substituit pentru transportul efectuat prin grija sa. Prevederile Articolelor 36 și 41 se aplică atunci când este intentată o acțiune în justiție împotriva agenților și tuturor celorlalte persoane la serviciile cărora recurge transportatorul substituit pentru executarea transportului.

§ 3 Orice convenție specifică prin care transportatorul își asuma obligații care nu-l incumba în baza prezentelor Reguli uniforme, sau renunța la drepturile care îi sunt conferite de aceste Reguli uniforme, este fără efect față de transportatorul substituit care nu le-a acceptat în mod expres și în scris. Indiferent de faptul ca transportatorul substituit a acceptat sau nu aceasta convenție, transportatorul rămâne totuși legat prin obligațiile sau renunțările care rezultă dintr-o astfel de convenție specifică.

§ 4 Atunci când și în măsura în care transportatorul și transportatorul substituit sunt răspunzători, răspunderea lor este solidară.

§ 5 Suma totală a despăgubirilor datorate de transportator, transportatorul substituit, precum și de agenții lor și de celelalte persoane la serviciile cărora ei recurg pentru executarea transportului, nu poate depăși limitele prevăzute în prezentele Reguli uniforme.

§ 6 Prezentul Articol nu aduce atingere drepturilor de regres care pot exista între transportator și transportatorul substituit.

Articolul 28

Prezumția de paguba în caz de reexpediere

§ 1 Atunci când un transport expedit în conformitate cu prezentele Reguli uniforme a făcut obiectul unei reexpedieri supuse aceluiași Reguli și când o pierdere parțială sau o avarie a fost constatată după aceasta reexpediere, există prezumția ca ea a fost produsă pe durata ultimului contract de transport, dacă expediția a rămas sub paza transportatorului și a fost reexpediata așa cum a sosit la locul de reexpediere.

§ 2 Aceasta prezumție este, de asemenea, aplicabilă atunci când contractul de transport anterior reexpedierii nu era supus prezentelor Reguli uniforme, dacă acestea ar fi fost aplicate în caz de expediere directă între primul loc de expediere și ultimul loc de destinație.

§ 3 De altfel aceasta prezumție este aplicabilă când contractul de transport anterior reexpedierii era supus unei convenții privind transportul internațional feroviar direct de mărfuri și de natura comparabilă prezentelor Reguli uniforme, și atunci când aceasta convenție conține o aceeași prezumție de drept în favoarea transporturilor expediate în conformitate cu aceste Reguli uniforme.

Articolul 29

Prezumția de pierdere a mărfii

§ 1 Persoana în drept poate, fără a trebui să furnizeze alte probe, să considere marfa pierdută când ea nu a fost livrată destinatarului sau ținută la dispoziția sa în cele treizeci de zile care urmează expirării termenelor de livrare.

§ 2 Persoana în drept, primind plata despăgubirii pentru marfa pierdută, poate solicita în scris să fie informat fără întârziere în cazul în care marfa este regasită în cursul anului care urmează plății despăgubirii. Transportatorul răspunde în scris acestei solicitări.

§ 3 În cele treizeci de zile care urmează primirii înștiințării în baza [§ 2](#), persoana în drept poate solicita ca marfa să-i fie livrată contra plății creanțelor rezultând din scrisoarea de trasura și contra restituirii despăgubirii primite din care se scad, dacă este cazul, cheltuielile care ar fi fost incluse în aceasta despăgubire. Totuși, el își păstrează drepturile la despăgubire pentru depășirea termenului de livrare prevăzut la [Articolele 33 și 35](#).

§ 4 În lipsa solicitării prevăzute la [§ 2](#) sau a instrucțiunilor date în termenul prevăzut la [§ 3](#), sau dacă marfa este regasită la mai mult de un an de la plata despăgubirii, transportatorul dispune în conformitate cu legile și prescripțiile în vigoare din locul în care se găsește marfa.

Articolul 30

Despăgubire în caz de pierdere

§ 1 În caz de pierdere totală sau parțială a mărfii, transportatorul trebuie să plătească, excluzând orice alte daune-interese, o despăgubire calculată după cursul la bursa, sau în lipsa acestuia, după prețul curent de pe piața, iar în lipsa ambelor, după valoarea uzuală a mărfurilor de aceeași natură și calitate, în ziua și locul unde marfa a fost luată în primire.

§ 2 Despăgubirea nu poate depăși 17 unități de cont per kilogramul lipsa din masa brută.

§ 3 În caz de pierdere a unui vehicul feroviar care rulează pe roți proprii și care este predat la transport ca marfa, sau a unei unități de transport intermodal, sau a părților lor, despăgubirea este limitată, excluzând orice alte daune-interese, la valoarea uzuală a vehiculului sau a unității de transport intermodal sau a pieselor lor, în locul și momentul pierderii. Dacă este imposibil să se constate în ziua sau la locul pierderii, despăgubirea este limitată la valoarea uzuală în ziua și locul luării în primire.

§ 4 Transportatorul trebuie să restituie în plus prețul de transport, tarifele de vama achitate și celelalte sume cheltuite în legătură cu transportul mărfii pierdute, cu excepția drepturilor de accize aplicate mărfurilor care circulă sub o procedură de suspendare a unor astfel de obligații.

Articolul 31

Răspunderea în cazul pierderii de greutate în parcurs

§ 1 În legătură cu mărfurile care, prin natura lor, suferă în general o pierdere de greutate în parcurs datorată transportului, transportatorul nu răspunde decât pentru partea de pierdere care depășește, oricare ar fi parcursul efectuat, toleranțele de mai jos:

- a) doua procente din masa pentru mărfurile lichide sau predate la transport în stare umeda;
- b) un procent din masa pentru mărfurile uscate.

§ 2 Limita de răspundere prevăzută la [§ 1](#) nu poate fi invocată dacă se probează, date fiind circumstanțele de fapt, ca pierderea nu rezultă din cauze care justifică toleranța.

§ 3 În cazul în care mai multe colete sunt transportate cu o singură scrisoare de trasura, pierderea de greutate în parcurs este calculată pentru fiecare colet atunci când masa sa la plecare este indicată separat în scrisoarea de trasura sau poate fi constatată într-un alt mod.

§ 4 În caz de pierdere totală a mărfii sau în caz de pierdere de colete, la calculul despăgubirii nu se face nici o reducere care rezultă din pierderea de greutate în parcurs.

§ 5 Acest Articol nu deroga de la [Articolele 23 și 25](#).

Articolul 32

Despăgubire în caz de avarie

§ 1 În caz de avarie a mărfii, transportatorul trebuie să plătească, excluzând orice alte daune-interese, o despăgubire echivalentă cu deprecierea mărfii. Suma despăgubirii este calculată aplicând la valoarea mărfii definită în conformitate cu [Articolul 30](#), procentajul de depreciere constat la locul de destinație.

§ 2 Despăgubirea nu poate depăși:

- a) valoarea pe care ar fi atins-o în caz de pierdere totală, dacă expediția este depreciată în totalitate prin avariere;
- b) valoarea pe care ar fi atins-o în caz de pierdere a părții depreciate, dacă numai o parte a expediției este depreciată prin avariere.

§ 3 În caz de avarie asupra unui vehicul feroviar care rulează pe roți proprii și care este predat la transport ca marfa, sau a unei unități de transport intermodal, sau piese ale lor, despăgubirea este limitată, excluzând orice alte daune-interese, la costul de repunere în funcțiune. Despăgubirea nu poate depăși suma datorată în caz de pierdere.

§ 4 Transportatorul trebuie, să restituie în plus, în proporția stabilită la [§ 1](#), tarifele prevăzute la [Articolul 30 § 4](#).

Articolul 33

Despăgubirea în caz de depășire a termenului de livrare

§ 1 Dacă din depășirea termenului de livrare, rezultă o paguba, inclusiv o avarie, transportatorul trebuie să plătească o despăgubire care nu poate depăși de patru ori prețul de transport.

§ 2 În caz de pierdere totală a mărfii, despăgubirea prevăzută la [§ 1](#) nu se cumulează cu cea prevăzută la [Articolul 30](#).

§ 3 În caz de pierdere parțială a mărfii, despăgubirea prevăzută la [§ 1](#) nu poate depăși de patru ori prețul de transport al părții nepierdute a expediției.

§ 4 În caz de avarie a mărfii, care nu rezultă din depășirea termenului de livrare, despăgubirea prevăzută la [§ 1](#) se cumulează, dacă este cazul, cu cea prevăzută la [Articolul 32](#).

§ 5 În nici un caz, cumulul despăgubirii prevăzută la [§ 1](#) cu cel prevăzut la [Articolele 30 și 32](#) nu poate depăși plata unei despăgubiri care ar fi datorată în caz de pierdere totală a mărfii.

§ 6 Atunci când, în conformitate cu [Articolul 16 § 1](#), termenul de livrare este stabilit prin convenție, aceasta poate prevedea și alte modalități de despăgubire decât cele prevăzute la [§ 1](#). Dacă, în acest caz, termenele de livrare prevăzute la [Articolul 16 §§ 2](#) până la [4](#) sunt depășite, persoana în drept poate pretinde fie despăgubirea prevăzută prin convenția mai sus-menționată, fie cea prevăzută la [§§ 1](#) până la [5](#).

Articolul 34

Despăgubirea în caz de declarare a valorii

Expeditorul și transportatorul pot conveni ca expeditorul să declare în scrisoarea de trasura o valoare a mărfii care depășește limita menționată la [Articolul 30 § 2](#). În acest caz, suma declarată se substituie acestei limite.

Articolul 35

Despăgubirea în caz de declarare a interesului la livrare

Expeditorul și transportatorul pot conveni ca expeditorul să înscrie în scrisoarea de trasura suma în cifre a unui interes special la livrare, în caz de pierdere sau avarie și depășirea termenului de livrare. În caz de declarare a interesului la livrare, poate fi cerută, pe lângă despăgubirile prevăzute la [Articolele 30, 32 și 33](#), repararea pagubei suplimentare probate până la concurența sumei declarate.

Articolul 36

Decăderea din dreptul de a invoca limitele de răspundere

Limitele de răspundere prevăzute la [Articolul 15 § 3](#), [Articolul 19 §§ 6 și 7](#), [Articolul 30](#) și [Articolele 32 până la 35](#) nu se aplică, dacă este dovedit ca paguba rezultată în urma unui act sau unei omisiuni comisă de transportator, fie cu intenția de a provoca o astfel de paguba, fie în mod temerar și în cunoștința de cauză ca ar putea rezultă, probabil, o astfel de paguba.

Articolul 37

Convertire și dobânzi

§ 1 Atunci când calculul despăgubirii implică convertirea sumelor exprimate în unități monetare străine, aceasta este făcută potrivit cursului din ziua și din locul plății despăgubirii.

§ 2 Persoana în drept poate pretinde dobânzi la despăgubire, calculate la cinci procente pe an, începând din ziua reclamației prevăzute la [Articolul 43](#) sau, dacă nu a existat o astfel de reclamație, din ziua acționării în justiție.

§ 3 Dacă persoana în drept nu remite transportatorului, într-un termen convenabil care îi este fixat, piesele justificative necesare pentru lichidarea definitivă a reclamației, dobânzile nu curg între expirarea termenului fixat și remiterea efectivă a acestor piese.

Articolul 38

Răspunderea în traficul cale ferată-mare

§ 1 În transporturile cale ferată-mare care circulă pe liniile maritime prevăzute la [Articolul 24 § 1 al Convenției](#), fiecare stat membru poate, cerând ca mențiunea utilă să fie făcută pe lista liniilor supusă prezentelor Reguli uniforme, să adauge ansamblul cauzelor de exonerare de mai jos la cele prevăzute la [Articolul 23](#):

- a) incendiul, cu condiția ca transportatorul să facă dovada ca acesta nu a fost cauzat de acțiunile sale sau din vina sa, de cele ale căpitanului, marinarilor, pilotului sau ale agenților săi;
- b) salvare sau tentativa de salvare a unor vieți omenești sau a unor bunuri pe mare;
- c) încărcarea mărfii pe puntea navei, cu condiția ca ea să fi fost încărcată pe punte cu acordul expeditorului menționat în scrisoarea de trasura și ca ea să nu fie pe vagon;
- d) pericole sau accidente ale mării sau ale altor ape navigabile.

§ 2 Transportatorul nu se poate prevala de cauzele de exonerare prevăzute la [§ 1](#), decât dacă face dovada ca pierderea, avaria sau depășirea termenului de livrare a survenit pe parcursul maritim, de la încărcarea mărfii la bordul navei până la descărcarea sa de pe nava.

§ 3 Atunci când transportatorul se prevalează de cauzele de exonerare prevăzute la [§ 1](#), el rămâne totuși răspunzător dacă persoana în drept face dovada ca pierderea, avaria sau depășirea termenului de livrare este datorată unei greșeli a transportatorului, căpitanului, marinarilor, pilotului sau agenților transportatorului.

§ 4 Atunci când același parcurs maritim este deservit de mai mulți operatori înscriși pe lista liniilor, în conformitate cu [Articolul 24 § 1 al Convenției](#), regimul de răspundere aplicabil acestui parcurs trebuie să fie același pentru toți acești operatori. În plus, atunci când acești operatori au fost înscriși pe lista la solicitarea mai multor state membre, adoptarea acestui regim trebuie, în prealabil, să facă obiectul unui acord între aceste state.

§ 5 Măsurile luate în conformitate cu [§§ 1 și 4](#) sunt comunicate secretarului general. Ele intră în vigoare, cel mai curând, la expirarea unui interval de treizeci de zile începând de la data la care secretarul general notifica aceste măsuri celorlalte state membre. Expedițiile aflate în parcurs nu sunt afectate de măsurile respective.

Articolul 39

Răspunderea în caz de accident nuclear

Transportatorul este descărcat de răspunderea care îi incumba în baza prezentelor Reguli uniforme pentru paguba cauzată de un accident nuclear când cel care exploatează o instalație nucleară sau o altă persoană care îi este substituită este răspunzătoare pentru această paguba, ca urmare a legilor și prescripțiilor unui stat care stabilesc răspunderea în domeniul energiei nucleare

Articolul 40

Persoane pentru care răspunde transportatorul

Transportatorul răspunde pentru agenții săi și pentru alte persoane la serviciile cărora recurge pentru executarea transportului atunci când acești agenți sau aceste alte persoane acționează în exercițiul funcțiilor lor. Gestionării infrastructurii feroviare pe care este efectuat transportul sunt considerați drept persoane la ale căror servicii transportatorul recurge pentru executarea transportului.

Articolul 41

Alte acțiuni în justiție

§ 1 În toate cazurile în care se aplică prezentele Reguli uniforme, orice acțiune în justiție privind răspunderea, sub orice fel de titlu, nu poate fi introdusă împotriva transportatorului decât în condițiile și limitările acestor Reguli uniforme.

§ 2 Același lucru este valabil pentru orice acțiune în justiție introdusă împotriva agenților și a altor persoane față de care transportatorul este răspunzător în baza [Articolului 40](#).

Titlul IV

Exercitarea drepturilor

Articolul 42

Proces-verbal de constatare

§ 1 Atunci când pierderea parțială sau avaria este descoperită sau presupusa de transportator, sau a cărei existență este susținută de persoana în drept, transportatorul trebuie să întocmească fără întârziere și, dacă este posibil, în prezenta persoanei în drept, un proces-verbal care constata, în conformitate cu natura pagubei, starea mărfii, masa sa și, pe cât posibil, importanța pagubei, cauza și momentul în care s-a produs.

§ 2 O copie a procesului-verbal de constatare trebuie să fie remisă gratuit persoanei în drept.

§ 3 Atunci când persoana în drept nu accepta constatările procesului-verbal, el poate solicita ca starea și masa mărfii, precum și cauza și valoarea pagubelor să fie constatate de un expert numit de părțile la contractul de transport sau pe cale judecătorească. Procedura este supusă legilor și prescripțiilor statului unde a avut loc constatarea.

Articolul 43

Reclamații

§ 1 Reclamațiile referitoare la contractul de transport trebuie să fie adresate în scris transportatorului împotriva căruia poate fi introdusă acțiunea în justiție.

§ 2 Dreptul de a prezenta reclamație aparține persoanelor care au dreptul de a-l acționa în justiție pe transportator.

§ 3 Pentru a prezenta reclamația, expeditorul trebuie să prezinte duplicatul scrisorii de trasura. În lipsa acestuia el trebuie să prezinte autorizarea destinatarului sau să aducă dovada ca acesta a refuzat expediția.

§ 4 Pentru a prezenta reclamația, destinatarul trebuie să prezinte scrisoarea de trasura, dacă aceasta i-a fost remisă.

§ 5 Scrisoarea de trasura, duplicatul și celelalte piese pe care persoana în drept considera necesar să le anexeze reclamației trebuie să fie prezentate fie în original, fie în copii dacă este cazul, a căror conformitate este legal certificată, dacă transportatorul o cere.

§ 6 În cursul soluționării reclamației, transportatorul poate solicita prezentarea scrisorii de trasura în original, a duplicatului sau a buletinului de ramburs, pentru a înscrive în acestea constatările soluționării.

Articolul 44

Persoane care pot introduce o acțiune în justiție împotriva transportatorului

§ 1 Sub rezerva [§§ 3 și 4](#), acțiunile în justiție care izvorăsc din contractul de transport pot fi introduse de către:

a) expeditor, până în momentul în care destinatarul:

1. a retras scrisoarea de trasura,

2. a acceptat marfa, sau

3. și-a valorificat drepturile care îi revin în baza [Articolului 17 § 3](#) sau [Articolului 18 § 3](#);

b) destinatar, începând din momentul în care:

1. a retras scrisoarea de trasura,

2. a acceptat marfa, sau

3. și-a valorificat drepturile care îi revin în baza [Articolului 17 § 3](#) sau [Articolului 18 § 3](#).

§ 2 Dreptul destinatarului de a introduce o acțiune în justiție este stins din momentul în care persoana desemnată de destinatar în conformitate cu [Articolul 18 § 5](#) a retras scrisoarea de trasura, a acceptat marfa sau și-a valorificat drepturile care-i revin în baza [Articolului 17 § 3](#).

§ 3 Acțiunea în justiție pentru recuperarea unei sume plătite în baza contractului de transport nu poate fi introdusă decât de cel care a efectuat plata.

§ 4 Acțiunea în justiție referitoare la rambursări nu poate fi introdusă decât de expeditor.

§ 5 Pentru a introduce o acțiune în justiție, expeditorul trebuie să prezinte duplicatul scrisorii de trasura. În lipsa acestuia, el trebuie să prezinte autorizarea destinatarului, sau să facă dovada ca acesta a refuzat marfa. Dacă este necesar, expeditorul trebuie să facă dovada lipsei sau pierderii scrisorii de trasura.

§ 6 Pentru a introduce o acțiune în justiție, destinatarul trebuie să prezinte scrisoarea de trasura, dacă aceasta i-a fost remisă.

Articolul 45

Transportatori împotriva cărora se poate introduce o acțiune în justiție

§ 1 Acțiunile în justiție care izvorăsc din contractul de transport pot fi introduse sub rezerva [§§ 3 și 4](#) numai împotriva primului sau al ultimului transportator, sau a celui care a executat partea de transport în cursul căreia s-a produs faptul generator al acțiunii în justiție.

§ 2 Atunci când în cazul transporturilor executate de către transportatori succesivi, transportatorul care trebuie să livreze marfa este înscris cu consimțământul sau în scrisoarea de trasura, acesta poate fi acționat în justiție în conformitate cu [§ 1](#), chiar dacă el n-a primit nici marfa, nici scrisoarea de trasura.

§ 3 Acțiunea în justiție pentru recuperarea unei sume plătite în baza unui contract de transport poate fi introdusă împotriva transportatorului care a perceput această sumă, sau împotriva celui în beneficiul căruia a fost percepută suma.

§ 4 Acțiunea în justiție privind rambursarea poate fi introdusă numai împotriva transportatorului care a luat în primire marfa la locul de expediere.

§ 5 Acțiunea în justiție poate fi introdusă împotriva unui transportator, altul decât cei specificați la [§§ 1 până la 4](#), atunci când aceasta este prezentată ca cerere reconvențională sau ca excepție în instanța referitoare la o cerere principala bazată pe același contract de transport.

§ 6 În măsura în care prezentele Reguli uniforme se aplică transportatorului substituit, acesta poate fi de asemenea acționat în justiție.

§ 7 Dacă reclamantul are de ales între mai mulți transportatori, dreptul sau de opțiune se stinge în momentul în care acțiunea în justiție este intentată împotriva unuia dintre aceștia; acest lucru este valabil și dacă reclamantul are de ales între unul sau mai mulți transportatori și un transportator substituit.

Articolul 46

Instanța

§ 1 Acțiunile în justiție bazate pe prezentele Reguli uniforme pot fi introduse în fața organelor jurisdicționale competente ale statelor membre desemnate de comun acord de către părți, sau în fața instanței judecătorești din statul pe al cărui teritoriu:

a) pârâtul își are domiciliul sau reședința obișnuită, sediul principal sau sucursala sau agenția care a încheiat contractul de transport, sau

b) este situat locul de luare în primire a mărfii sau cel prevăzut pentru livrare.

Alte instanțe nu pot fi sesizate.

§ 2 Atunci când o acțiune în justiție fondată pe prezentele Reguli uniforme este introdusă în instanța în fața unui organ jurisdicțional competent, în condițiile prevăzute la [§ 1](#), sau când într-un astfel de litigiu a fost pronunțată o sentință de către o astfel de instanță, nu poate fi introdusă nici o nouă acțiune în justiție pentru aceeași cauză între aceleași părți, decât dacă decizia instanței în fața căreia a fost introdusă prima acțiune în justiție nu este susceptibilă de a fi executată în statul în care noua acțiune în justiție este introdusă.

Articolul 47

Stingerea acțiunii în justiție

§ 1 Acceptarea mărfii de către persoana în drept stinge orice acțiune în justiție împotriva transportatorului izvorată din contractul de transport, în caz de pierdere parțială, avarie sau depasire a termenului de livrare.

§ 2 Totuși, acțiunea în justiție nu este stinsă:

a) în caz de pierdere parțială sau avarie, dacă:

1. pierderea sau avaria a fost constatată în conformitate cu [Articolul 42](#) înainte de acceptarea mărfii de către persoana în drept;

2. constatarea care ar fi trebuit să fie făcută în conformitate cu [Articolul 42](#) nu a fost omisă decât din greșeala transportatorului;

b) în caz de paguba neaparentă a carei existență este constatată după acceptarea mărfii de către persoana în drept, dacă acesta:

1. cere constatarea în conformitate cu [Articolul 42](#) imediat după descoperirea pagubei și cel mai târziu în cele șapte zile care urmează acceptării mărfii, și

2. dovedește în plus ca paguba s-a produs între luarea în primire a mărfii și livrare;

c) în caz de depasire a termenului de livrare, dacă persoana în drept și-a valorificat drepturile, în șaiszeci de zile, împotriva unuia din transportatorii vizati la [Articolul 45 § 1](#);

d) dacă persoana în drept dovedește ca paguba a rezultat în urma unui act sau unei omisiuni comise fie cu intenția de a provoca astfel de pagube, fie în mod temerar și în cunoștința de cauză ca ar putea rezultă, probabil, o astfel de paguba.

§ 3 Dacă marfa a fost reexpediata conform [Articolului 28](#), acțiunile în justiție în caz de pierdere parțială sau avarie izvorâte dintr-unul din contractele de transport anterioare se sting ca și cum ar fi vorba de un contract unic.

Articolul 48

Termenul de prescripție

§ 1 Termenul de prescripție pentru acțiunea în justiție izvorată din contractul de transport este de un an. Totuși, termenul de prescripție este de doi ani dacă este vorba de o acțiune în justiție:

- a) de vărsare a unui ramburs perceput de la destinatar de către transportator;
- b) de vărsare a unei sume provenite dintr-o vânzare efectuată de către transportator;
- c) pentru o paguba care a rezultat în urma unui act sau unei omisiuni comise fie cu intenția de a provoca o astfel de paguba, fie în mod temerar și în cunoștința de cauză ca ar rezulta, probabil, o astfel de paguba;
- d) bazată pe unul din contractele de transport anterioare reexpedierii, în cazul prevăzut la [Articolul 28](#).

§ 2 Termenul de prescripție curge pentru acțiunea în justiție:

- a) de despăgubire pentru pierdere totală, din a treizecea zi care urmează expirării termenului de livrare;
- b) de despăgubire pentru pierdere parțială, avarie sau depășire a termenului de livrare, din ziua în care a avut loc livrarea;
- c) în toate celelalte cazuri, din ziua în care dreptul de acțiune în justiție poate fi exercitat.

Ziua indicată drept punct de plecare al termenului de prescripție nu este niciodată cuprinsă în termen.

§ 3 Termenul de prescripție este suspendat de o reclamație scrisă în conformitate cu [Articolul 43](#), până în ziua în care transportatorul respinge reclamația în scris și restituie piesele care au fost anexate la aceasta. În caz de acceptare parțială a reclamației, termenul de prescripție își reia cursul pentru partea reclamației care rămâne în litigiu. Sarcina probei primirii reclamației sau a răspunsului și cea a restituirii pieselor sunt în sarcina părții care invocă acest fapt. Termenul de prescripție nu suspenda reclamațiile ulterioare care au același obiect.

§ 4 Acțiunea în justiție prescrisă nu mai poate fi exercitată, chiar sub forma unei cereri reconvenționale sau a unei excepții.

§ 5 Pe de altă parte, suspendarea și întreruperea termenului de prescripție sunt reglementate de legislația națională.

Titlul V Raporturi între transportatori

Articolul 49

Decontul

§ 1 Oricare transportator care a încasat, fie la plecare, fie la destinație tarifele sau alte creanțe care rezultă din contractul de transport, sau care ar fi trebuit să încaseze aceste tarife sau alte creanțe, trebuie să plătească transportatorilor interesați partea care le revine. Modalitățile de plată sunt stabilite prin convenții între transportatori.

§ 2 Prevederile [Articolului 12](#) se aplică relațiilor între transportatori succesivi.

Articolul 50

Dreptul de regres

§ 1 Transportatorul care a plătit o despăgubire în baza prezentelor Reguli uniforme, are dreptul de regres împotriva transportatorilor care au participat la transport în conformitate cu prevederile următoare:

- a) transportatorul care a cauzat paguba este singurul răspunzător pentru aceasta;
- b) atunci când paguba a fost cauzată de mai mulți transportatori, fiecare din ei răspunde pentru paguba pe care a cauzat-o; dacă diferențierea este imposibilă, despăgubirea este repartizată între ei în conformitate cu [litera c](#));
- c) dacă nu se poate dovedi care din transportatori a cauzat paguba, despăgubirea este repartizată între toți transportatorii care au participat la transport, cu excepția celor care dovedesc că paguba nu a fost cauzată de ei; repartiția este făcută proporțional cu partea de remunerație a transportului care revine fiecăruia dintre transportatori.

§ 2 În caz de insolabilitate a unuia dintre acești transportatori, partea care îi incumba și nu este plătită de el este repartizată între toți ceilalți transportatori care au participat la transport, proporțional cu partea din remunerarea transportului care revine fiecăruia dintre ei.

Articolul 51

Procedura de regres

§ 1 Temeiul plății efectuate de transportatorul care exercită dreptul de regres în baza [Articolului 50](#) nu poate fi contestat de transportatorul împotriva căruia este exercitată acțiunea în regres, atunci când despăgubirea a fost fixată în instanța și când acest ultim transportator, citat în mod legal, a fost pus în situația să intervină în proces. Judecătorul, sesizat prin acțiunea principală în justiție, stabilește termenele acordate pentru citare și pentru cererea de intervenție.

§ 2 Transportatorul care își exercită dreptul de regres trebuie să-și prezinte cererea la una și aceeași instanță împotriva tuturor transportatorilor cu care este în litigiu, sub sancțiunea de a pierde dreptul de regres împotriva celor pe care nu i-ar cita.

§ 3 Judecătorul trebuie să se pronunțe în una și aceeași hotărâre judecătorească asupra tuturor acțiunilor în regres de care a fost sesizat.

§ 4 Transportatorul care dorește să-și valorifice dreptul sau de regres poate sesiza instanțele judecătorești ale statului pe teritoriul căruia unul dintre transportatorii care au participat la transport își are sediul principal sau sucursala sau agenția care a încheiat contractul de transport.

§ 5 Atunci când acțiunea în justiție trebuie introdusă împotriva mai multor transportatori, transportatorul care exercită dreptul de regres poate alege dintre organele jurisdicționale competente în baza [§ 4](#), pe cea înaintea căreia își va introduce acțiunea în regres.

§ 6 Nu pot fi introduse în instanța acțiuni în regres referitoare la cererea de despăgubire exercitată de persoana în drept la contractul de transport.

Articolul 52

Acorduri privitoare la acțiuni în regres

Transportatorii sunt liberi să convină între ei prevederi care deroga de la [Articolele 49 și 50](#).
